

Wymagania edukacyjne wynikające z realizowanego programu nauczania chemii na poszczególne oceny w I Liceum

Ogólnokształcącym

im. A. Asnyka w Kaliszu – zakres rozszerzony w cyklu *To jest chemia* wyd. Nowa Era

Dział I - Budowa atomu. Układ okresowy pierwiastków chemicznych

Ocena:	
Dopuszczająca	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia nazwy szkła i sprzętu laboratoryjnego - zna i stosuje zasady BHP obowiązujące w pracowni chemicznej - wymienia nauki zaliczane do nauk przyrodniczych - definiuje pojęcia: <i>atom, elektron, proton, neutron, nukleony, elektrony walencyjne</i> - oblicza liczbę protonów, elektronów i neutronów w atomie danego pierwiastka chemicznego na podstawie zapisu ${}^A_ZE$ - definiuje pojęcia: <i>masa atomowa, liczba atomowa, liczba masowa, jednostka masy atomowej, masa cząsteczkowa</i> - podaje masy atomowe i liczby atomowe pierwiastków chemicznych, korzystając z układu okresowego - oblicza masy cząsteczkowe prostych związków chemicznych, np. MgO, CO₂ - definiuje pojęcia dotyczące współczesnego modelu budowy atomu: <i>orbital atomowy, liczby kwantowe (n, l, m, m_s), stan energetyczny, stan kwantowy, elektrony sparowane</i> - wyjaśnia, co to są izotopy pierwiastków chemicznych na przykładzie atomu wodoru - omawia budowę współczesnego modelu atomu - definiuje pojęcie <i>pierwiastek chemiczny</i> - podaje treść <i>prawa okresowości</i> - omawia budowę układu okresowego pierwiastków chemicznych (podział na grupy, okresy i bloki konfiguracyjne)

	<p>-wskazuje w układzie okresowym pierwiastki chemiczne należące do bloku s, p, d oraz f</p> <p>-określa podstawowe właściwości pierwiastka chemicznego na podstawie znajomości jego położenia w układzie okresowym</p> <p>wskazuje w układzie okresowym pierwiastki chemiczne zaliczane do niemetali i metali</p>
Dostateczna	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia przeznaczenie podstawowego szkła i sprzętu laboratoryjnego -bezpiecznie posługuje się podstawowym sprzętem laboratoryjnym i odczynnikami chemicznymi -wyjaśnia, dlaczego chemia należy do nauk przyrodniczych -wykonuje proste obliczenia związane z pojęciami: <i>masa atomowa, masa cząsteczkowa, liczba atomowa, liczba masowa, jednostka masy atomowej</i> -podaje treść <i>zasady nieoznaczoności Heisenberga, reguły Hunda oraz zakazu Pauliego</i> -opisuje typy orbitali atomowych i rysuje ich kształty -zapisuje konfiguracje elektronowe atomów pierwiastków chemicznych o liczbie atomowej Z od 1 do 10 -definiuje pojęcia: <i>promieniotwórczość, okres półtrwania</i> -wymienia zastosowania izotopów pierwiastków promieniotwórczych -przedstawia ewolucję poglądów na temat budowy materii od starożytności do czasów współczesnych wyjaśnia budowę współczesnego układu okresowego pierwiastków chemicznych -uwzględniając podział na bloki s, p, d oraz f -wyjaśnia, co stanowi podstawę budowy współczesnego układu okresowego pierwiastków chemicznych (konfiguracja elektronowa wyznaczająca podział na bloki s, p, d oraz f) wyjaśnia, podając przykłady, jakich informacji na temat pierwiastka chemicznego dostarcza znajomość jego położenia w układzie okresowym
Dobra	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia, czym zajmuje się chemia nieorganiczna i organiczna -wyjaśnia, od czego zależy ładunek jądra atomowego i dlaczego atom jest elektrycznie obojętny -wykonuje obliczenia związane z pojęciami: masa atomowa, masa cząsteczkowa, liczba atomowa, liczba masowa, jednostka masy atomowej (o większym stopniu trudności) -zapisuje konfiguracje elektronowe atomów pierwiastków chemicznych o liczbach atomowych Z od 1 do 36 oraz jonów o podanym ładunku, za pomocą symboli podpowłok elektronowych s, p, d, f (zapis konfiguracji pełny i skrócony) lub schematu klatkowego, korzystając z reguły Hunda i zakazu Pauliego -określa stan kwantowy elektronów w atomie za pomocą czterech liczb kwantowych, korzystając z praw mechaniki kwantowej -oblicza masę atomową pierwiastka chemicznego o znanym składzie izotopowym

	<p>-oblicza procentową zawartość izotopów w pierwiastku chemicznym</p> <p>-wymienia nazwiska uczonych, którzy w największym stopniu przyczynili się do zmiany poglądów na budowę materii wyjaśnia sposób klasyfikacji pierwiastków chemicznych w XIX w.</p> <p>-omawia kryterium klasyfikacji pierwiastków chemicznych zastosowane przez Dmitrija I. Mendelejewa</p> <p>-analizuje zmienność charakteru chemicznego pierwiastków grup głównych zależnie od ich położenia w układzie okresowym</p> <p>wykazuje zależność między położeniem pierwiastka chemicznego w danej grupie i bloku energetycznym a konfiguracją elektronową powłoki walencyjnej</p>
Bardzo dobra	<p>Uczeń:</p> <p>-wykonuje obliczenia z zastosowaniem pojęć <i>ładunek</i> i <i>masa</i></p> <p>-wyjaśnia, co to są siły jądrowe i jaki mają wpływ na stabilność jądra</p> <p>-wyjaśnia, na czym polega dualizm korpuskularno-falowy</p> <p>-zapisuje konfiguracje elektronowe atomów pierwiastków chemicznych o liczbach atomowych Z od 1 do 36 oraz jonów wybranych pierwiastków chemicznych, za pomocą liczb kwantowych</p> <p>-wyjaśnia, dlaczego zwykle masa atomowa pierwiastka chemicznego nie jest liczbą całkowitą</p> <p>-wyznacza masę izotopu promieniotwórczego na podstawie okresu półtrwania</p> <p>-analizuje zmiany masy izotopu promieniotwórczego w zależności od czasu</p> <p>-porównuje układ okresowy pierwiastków chemicznych opracowany przez Mendelejewa (XIX w.) ze współczesną wersją</p> <p>-uzasadnia przynależność pierwiastków chemicznych do poszczególnych bloków energetycznych</p> <p>-uzasadnia, dlaczego lantanowce znajdują się w grupie 3. i okresie 6., a aktynowce w grupie 3. i okresie 7.</p> <p>wymienia nazwy systematyczne superciężkich pierwiastków chemicznych o liczbie atomowej większej od 100</p>

Celująca	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia, na czym polega zjawisko promieniotwórczości naturalnej i sztucznej, -określa rodzaje i właściwości promieniowania α, β, γ, -podaje przykłady naturalnych przemian jądrowych, -wyjaśnia pojęcie <i>szereg promieniotwórczy</i>, -wyjaśnia przebieg kontrolowanej i niekontrolowanej reakcji łańcuchowej, -zapisuje przykładowe równania reakcji jądrowych stosując regułę przesunięć Soddy'ego-Fajansa, -analizuje zasadę działania reaktora jądrowego i bomby atomowej, -podaje przykłady praktycznego wykorzystania zjawiska promieniotwórczości i ocenia związane z tym zagrożenia.
----------	--

Dział II - Wiązania chemiczne

Ocena:	
Dopuszczająca	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> -definiuje pojęcie <i>elektroujemność</i> -wymienia nazwy pierwiastków elektrododatnich i elektroujemnych, korzystając z tabeli elektroujemności -wymienia przykłady cząsteczek pierwiastków chemicznych (np. O₂, H₂) i związków chemicznych (np. H₂O, HCl) -definiuje pojęcia: <i>wiązanie chemiczne, wartościowość, polaryzacja wiązania, dipol</i> -wymienia i charakteryzuje rodzaje wiązań chemicznych (jonowe, kowalencyjne, kowalencyjne spolaryzowane) -podaje zależność między różnicą elektroujemności w cząsteczce a rodzajem wiązania -wymienia przykłady cząsteczek, w których występuje wiązanie jonowe, kowalencyjne i kowalencyjne spolaryzowane -definiuje pojęcia: <i>orbital molekularny (cząsteczkowy), wiązanie σ, wiązanie π, wiązanie metaliczne, wiązanie wodorowe, wiązanie koordynacyjne, donor pary elektronowej, akceptor pary elektronowej</i> -opisuje budowę wewnętrzną metali -definiuje pojęcie <i>hybrydyzacja orbitali atomowych</i> podaje, od czego zależy kształt cząsteczki (rodzaj hybrydyzacji)
Dostateczna	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> -omawia zmienność elektroujemności pierwiastków chemicznych w układzie okresowym -wyjaśnia regułę <i>dubletu elektronowego</i> i <i>oktetu elektronowego</i>

	<p>-przewiduje na podstawie różnicy elektroujemności pierwiastków chemicznych rodzaj wiązania chemicznego</p> <p>-wyjaśnia sposób powstawania wiązań kowalencyjnych, kowalencyjnych spolaryzowanych, jonowych i metalicznych</p> <p>-wymienia przykłady i określa właściwości substancji, w których występują wiązania metaliczne, wodorowe, kowalencyjne, jonowe</p> <p>-wyjaśnia właściwości metali na podstawie znajomości natury wiązania metalicznego</p> <p>-wyjaśnia różnicę między orbitalem atomowym a orbitalem cząsteczkowym (molekularnym)</p> <p>-wyjaśnia pojęcia: <i>stan podstawowy atomu, stan wzbudzony atomu</i></p> <p>-podaje warunek wystąpienia hybrydyzacji orbitali atomowych</p> <p>-przedstawia przykład przestrzennego rozmieszczenia wiązań w cząsteczkach (np. CH₄, BF₃)</p> <p>definiuje pojęcia: <i>atom centralny, ligand, liczba koordynacyjna</i></p>
Dobra	<p>Uczeń:</p> <p>-analizuje zmienność elektroujemności i charakteru chemicznego pierwiastków chemicznych w układzie okresowym</p> <p>-zapisuje wzory elektronowe (wzory kropkowe) i kreskowe cząsteczek, w których występują wiązania kowalencyjne, jonowe oraz koordynacyjne</p> <p>-wyjaśnia, dlaczego wiązanie koordynacyjne nazywane jest też wiązaniem donorowo-akceptorowym</p> <p>-wyjaśnia pojęcie <i>energia jonizacji</i></p> <p>-omawia sposób w jaki atomy pierwiastków chemicznych bloku s i p osiągają trwale konfiguracje elektronowe (tworzenie jonów)</p> <p>-charakteryzuje wiązanie metaliczne i wodorowe oraz podaje przykłady ich powstawania</p> <p>-zapisuje równania reakcji powstawania jonów i tworzenia wiązania jonowego</p> <p>-przedstawia graficznie tworzenie się wiązań typu σ i π</p> <p>-określa wpływ wiązania wodorowego na nietypowe właściwości wody</p> <p>-wyjaśnia pojęcie <i>siły van der Waalsa</i></p> <p>-porównuje właściwości substancji jonowych, cząsteczkowych, kowalencyjnych, metalicznych oraz substancji o wiązaniach wodorowych</p> <p>opisuje typy hybrydyzacji orbitali atomowych (<i>sp, sp², sp³</i>)</p>
Bardzo dobra	<p>Uczeń:</p> <p>-wyjaśnia zależność między długością wiązania a jego energią</p> <p>-porównuje wiązanie koordynacyjne z wiązaniem kowalencyjnym</p> <p>-proponuje wzory elektronowe (wzory kropkowe) i kreskowe dla cząsteczek lub jonów, w których występują wiązania koordynacyjne</p> <p>-określa typ wiązań (σ i π) w prostych cząsteczkach (np. CO₂, N₂)</p>

	<ul style="list-style-type: none"> -określa rodzaje oddziaływań między atomami a cząsteczkami na podstawie wzoru chemicznego lub informacji o oddziaływaniu -analizuje mechanizm przewodzenia prądu elektrycznego przez metale i stopione sole -wyjaśnia wpływ rodzaju wiązania na właściwości fizyczne substancji -przewiduje typ hybrydyzacji w cząsteczkach (np. CH₄, BF₃) -udowadnia zależność między typem hybrydyzacji a kształtem cząsteczki określa wpływ wolnych par elektronowych na geometrię cząsteczki
Celująca	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia, na czym polega hybrydyzacja w cząsteczkach węglowodorów nienasyconych, -oblicza liczbę przestrzenną i na podstawie jej wartości określa typ hybrydyzacji oraz możliwy kształt cząsteczek lub jonów.

Dział III - Systematyka związków nieorganicznych

Ocena:	
Dopuszczająca	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> -definiuje pojęcia <i>zjawisko fizyczne</i> i <i>reakcja chemiczna</i> -wymienia przykłady zjawisk fizycznych i reakcji chemicznych znanych z życia codziennego -definiuje pojęcia: <i>równanie reakcji chemicznej</i>, <i>substraty</i>, <i>produkty</i>, <i>reakcja syntezy</i>, <i>reakcja analizy</i>, <i>reakcja wymiany</i> -zapisuje równania prostych reakcji chemicznych (reakcji syntezy, analizy i wymiany) -podaje treść <i>prawa zachowania masy</i> i <i>prawa stałości składu związku chemicznego</i> -interpretuje równania reakcji chemicznych w aspekcie jakościowym i ilościowym -definiuje pojęcia <i>tlenki</i> i <i>nadtlenki</i> -zapisuje wzory i nazwy systematyczne wybranych tlenków metali i niemetalii -zapisuje równanie reakcji otrzymywania tlenków co najmniej jednym sposobem -ustala doświadczalnie charakter chemiczny danego tlenku -definiuje pojęcia: <i>tlenki kwasowe</i>, <i>tlenki zasadowe</i>, <i>tlenki obojętne</i> -definiuje pojęcia <i>wodorotlenki</i> i <i>zasady</i> -zapisuje wzory i nazwy systematyczne wybranych wodorotlenków -wyjaśnia różnicę między zasadą

	<p>a wodorotlenkiem</p> <ul style="list-style-type: none"> -zapisuje równanie reakcji otrzymywania wybranej zasady -definiuje pojęcia: <i>amfoteryczność, tlenki amfoteryczne, wodorotlenki amfoteryczne</i> -zapisuje wzory i nazwy wybranych tlenków i wodorotlenków amfoterycznych -definiuje pojęcia: <i>kwasy, moc kwasu</i> -wymienia sposoby klasyfikacji kwasów (ze względu na ich skład, moc i właściwości utleniające) -zapisuje wzory i nazwy systematyczne kwasów -zapisuje równania reakcji otrzymywania kwasów -definiuje pojęcie <i>sole</i> -wymienia rodzaje soli -zapisuje wzory i nazwy systematyczne prostych soli -przeprowadza doświadczenie chemiczne mające na celu otrzymanie wybranej soli w reakcji zobojętniania oraz zapisuje odpowiednie równanie reakcji chemicznej -wymienia przykłady soli występujących w przyrodzie, określa ich właściwości i zastosowania definiuje pojęcia: <i>wodorki, azotki, węgliki</i>
Dostateczna	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> -wymienia różnice między zjawiskiem fizycznym a reakcją chemiczną -przeprowadza doświadczenie chemiczne mające na celu otrzymanie prostego związku chemicznego (np. FeS), zapisuje równanie przeprowadzonej reakcji chemicznej, określa jej typ oraz wskazuje substraty i produkty -zapisuje wzory i nazwy systematyczne tlenków -zapisuje równanie reakcji otrzymywania tlenków pierwiastków chemicznych o liczbie atomowej Z od 1 do 30 -opisuje budowę tlenków -dokonuje podziału tlenków na kwasowe, zasadowe, obojętne i amfoteryczne -zapisuje równania reakcji chemicznych tlenków kwasowych i zasadowych z wodą -wymienia przykłady zastosowania tlenków -zapisuje wzory i nazwy systematyczne wodorotlenków -opisuje budowę wodorotlenków -zapisuje równania reakcji otrzymywania zasad -wyjaśnia pojęcia: <i>amfoteryczność, tlenki amfoteryczne, wodorotlenki amfoteryczne</i> -zapisuje równania reakcji chemicznych wybranych tlenków i wodorotlenków z kwasami i zasadami -wymienia przykłady zastosowania wodorotlenków -wymienia przykłady tlenków kwasowych, zasadowych, obojętnych i amfoterycznych

	<ul style="list-style-type: none"> -opisuje budowę kwasów -dokonuje podziału podanych kwasów na tlenowe i beztlenowe -wymienia metody otrzymywania kwasów i zapisuje odpowiednie równania reakcji chemicznych -wymienia przykłady zastosowania kwasów -opisuje budowę soli -zapisuje wzory i nazwy systematyczne soli -wyjaśnia pojęcia <i>wodorosole</i> i <i>hydroksosole</i> -zapisuje równania reakcji otrzymywania wybranej soli trzema sposobami -odszukuje informacje na temat występowania soli w przyrodzie wymienia zastosowania soli w przemyśle i życiu codziennym
Dobra	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> -wskazuje zjawiska fizyczne i reakcje chemiczne wśród podanych przemian -określa typ reakcji chemicznej na podstawie jej przebiegu -stosuje prawo zachowania masy i prawo stałości składu związku chemicznego -podaje przykłady nadtlenków i ich wzory sumaryczne -wymienia kryteria podziału tlenków i na tej podstawie dokonuje ich klasyfikacji -dokonuje podziału tlenków na kwasowe, zasadowe, obojętne i amfoteryczne oraz zapisuje odpowiednie równania reakcji chemicznych z kwasami i zasadami -wskazuje w układzie okresowym pierwiastki chemiczne, które mogą tworzyć tlenki i wodorotlenki amfoteryczne -projektuje doświadczenie chemiczne <i>Badanie zachowania tlenku glinu wobec zasady i kwasu</i> oraz zapisuje odpowiednie równania reakcji chemicznych, w postaci cząsteczkowej i jonowej -wymienia metody otrzymywania tlenków, wodorotlenków i kwasów oraz zapisuje odpowiednie równania reakcji chemicznych -projektuje doświadczenie <i>Reakcja tlenku fosforu(V) z wodą</i> i zapisuje odpowiednie równanie reakcji chemicznej -omawia typowe właściwości chemiczne kwasów (zachowanie wobec metali, tlenków metali, wodorotlenków i soli kwasów o mniejszej mocy) oraz zapisuje odpowiednie równania reakcji chemicznych -podaje nazwy kwasów nieorganicznych na podstawie ich wzorów chemicznych -zapisuje równania reakcji chemicznych ilustrujące utleniające właściwości wybranych kwasów -wymienia metody otrzymywania soli -zapisuje równania reakcji otrzymywania wybranej soli co najmniej pięcioma sposobami -podaje nazwy i zapisuje wzory sumaryczne wybranych wodorosoli i hydroksosoli

	<p>-odszukuje informacje na temat występowania w przyrodzie tlenków i wodorotlenków, podaje ich wzory i nazwy systematyczne oraz zastosowania</p> <p>opisuje budowę, właściwości oraz zastosowania wodorków, węglików i azotków</p>
Bardzo dobra	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> -projektuje doświadczenie chemiczne <i>Badanie charakteru chemicznego tlenków metali i niemetalii</i> oraz zapisuje odpowiednie równania reakcji chemicznych -projektuje doświadczenie chemiczne <i>Badanie działania zasady i kwasu na tlenki</i> oraz zapisuje odpowiednie równania reakcji chemicznych -przewiduje charakter chemiczny tlenków wybranych pierwiastków i zapisuje odpowiednie równania reakcji chemicznych -określa charakter chemiczny tlenków pierwiastków chemicznych o liczbie atomowej <i>Z</i> od 1 do 30 na podstawie ich zachowania wobec wody, kwasu i zasady; zapisuje odpowiednie równania reakcji chemicznych -określa różnice w budowie cząsteczek tlenków i nadtlenków -projektuje doświadczenie chemiczne <i>Otrzymywanie wodorotlenku żelaza(III)</i> oraz zapisuje odpowiednie równanie reakcji chemicznej -projektuje i przeprowadza doświadczenia chemiczne, w których wyniku można otrzymać różnymi metodami wodorotlenki trudno rozpuszczalne w wodzie; zapisuje odpowiednie równania reakcji chemicznych -przewiduje wzór oraz charakter chemiczny tlenku, znając produkty reakcji chemicznej tego tlenku z wodorotlenkiem sodu i kwasem chlorowodorowym -analizuje właściwości pierwiastków chemicznych pod względem możliwości tworzenia tlenków i wodorotlenków amfoterycznych -projektuje doświadczenie chemiczne <i>Porównanie aktywności chemicznej metali</i> oraz zapisuje odpowiednie równania reakcji chemicznych -określa różnice w budowie cząsteczek soli obojętnych, hydroksosoli i wodorosoli oraz podaje przykłady tych związków chemicznych -określa różnice w budowie cząsteczek soli obojętnych, prostych, podwójnych i uwodnionych -projektuje doświadczenie chemiczne <i>Ogrzewanie siarczanu(VI) miedzi(II)woda(1/5)</i> oraz zapisuje odpowiednie równanie reakcji chemicznej -ustala nazwy różnych soli na podstawie ich wzorów chemicznych -ustala wzory soli na podstawie ich nazw -proponuje metody, którymi można otrzymać wybraną sól i zapisuje odpowiednie równania reakcji chemicznych -ocenia, które z poznanych związków chemicznych mają istotne znaczenie w przemyśle i gospodarce -określa typ wiązania chemicznego występującego w azotkach <p>zapisuje równania reakcji chemicznych, w których wodorki, węgliki i azotki występują jako substraty</p>

Celująca	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> -przygotowuje i prezentuje prace projektowe oraz zadania testowe z systematyki związków nieorganicznych, z uwzględnieniem ich właściwości oraz wykorzystaniem wiadomości z zakresu podstawowego chemii.
----------	---

Dział IV - Stechiometria

Ocena:	
Dopuszczająca	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> -definiuje pojęcia <i>mol</i> i <i>masa molowa</i> -wykonuje bardzo proste obliczenia związane z pojęciami mol i masa molowa -podaje treść <i>prawa Avogadra</i> <p>wykonuje proste obliczenia stechiometryczne związane z pojęciem masy molowej(z zachowaniem stechiometrycznych ilości substratów i produktów reakcji chemicznej)</p>
Dostateczna	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia pojęcie <i>objętość molowa gazów</i> -wykonuje proste obliczenia związane z pojęciami: mol, masa molowa, objętość molowa gazów w warunkach normalnych -interpretuje równania reakcji chemicznych na sposób cząsteczkowy, molowy, ilościowo w masach molowych, ilościowo w objętościach molowych (gazy) oraz ilościowo w liczbach cząsteczek -wyjaśnia, na czym polegają <i>obliczenia stechiometryczne</i> <p>wykonuje proste obliczenia stechiometryczne związane z masą molową oraz objętością molową substratów i produktów reakcji chemicznej</p>
Dobra	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia pojęcia <i>liczba Avogadra</i> i <i>stała Avogadra</i> -wykonuje obliczenia związane z pojęciami: mol, masa molowa, objętość molowa gazów, liczba Avogadra (o większym stopniu trudności) -wyjaśnia pojęcie <i>wydajność reakcji chemicznej</i> -oblicza skład procentowy związków chemicznych -wyjaśnia różnicę między wzorem elementarnym (empirycznym) a wzorem rzeczywistym związku chemicznego -rozwiązuje proste zadania związane z ustaleniem wzorów elementarnych i rzeczywistych związków chemicznych

Bardzo dobra	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> -porównuje gęstości różnych gazów na podstawie znajomości ich mas molowych -wykonuje obliczenia stechiometryczne dotyczące mas molowych, objętości molowych, liczby cząsteczek oraz niestechiometrycznych ilości substratów i produktów (o znacznym stopniu trudności) -wykonuje obliczenia związane z wydajnością reakcji chemicznych wykonuje obliczenia umożliwiające określenie wzorów elementarnych i rzeczywistych związków chemicznych (o znacznym stopniu trudności)
Celująca	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wykonuje przekrojowe zadania obliczeniowe o wysokim stopniu trudności -wyjaśnia różnicę między gazem doskonałym a gazem rzeczywistym, -stosuje równanie Clapeyrona do obliczenia objętości lub liczby moli gazu w dowolnych warunkach ciśnienia i temperatury, -wykonuje obliczenia stechiometryczne z zastosowaniem równania Clapeyrona.

Dział V - Reakcje utleniania-redukcji.

Ocena:	
Dopuszczająca	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> -definiuje pojęcie stopień utlenienia pierwiastka chemicznego -wymienia reguły obliczania stopni utlenienia pierwiastków w związkach chemicznych -określa stopnie utlenienia pierwiastków w cząsteczkach prostych związków chemicznych -definiuje pojęcia: reakcja utleniania-redukcji (redoks), utleniacz, reduktor, utlenianie, redukcja -zapisuje proste schematy bilansu elektronowego -wskazuje w prostych reakcjach redoks utleniacz, reduktor, proces utleniania i proces redukcji wymienia najważniejsze reduktory stosowane w przemyśle
Dostateczna	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> -oblicza zgodnie z regułami stopnie utlenienia pierwiastków w cząsteczkach związków nieorganicznych, organicznych oraz jonowych -wymienia przykłady reakcji redoks oraz wskazuje w nich utleniacz, reduktor, proces utleniania i proces redukcji -dobiera współczynniki stechiometryczne metodą bilansu elektronowego w prostych równaniach reakcji redoks -wyjaśnia, na czym polega otrzymywanie metali z rud z zastosowaniem reakcji redoks

	wyjaśnia pojęcia <i>szereg aktywności metali</i> i <i>reakcja dysproporcjonowania</i>
Dobra	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> -przewiduje typowe stopnie utlenienia pierwiastków chemicznych na podstawie konfiguracji elektronowej ich atomów -analizuje równania reakcji chemicznych i określa, które z nich są reakcjami redoks -projektuje doświadczenie chemiczne <i>Reakcja magnezu z chlorkiem żelaza(III)</i> oraz zapisuje odpowiednie równanie reakcji chemicznej i podaje jego interpretację elektronową -dobiera współczynniki stechiometryczne metodą bilansu elektronowego w równaniach reakcji redoks, w tym w reakcjach dysproporcjonowania -określa, które pierwiastki chemiczne w stanie wolnym lub w związkach chemicznych mogą być utleniaczami, a które reduktorami <p>wymienia zastosowania reakcji redoks w przemyśle i w procesach biochemicznych</p>
Bardzo dobra	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> -określa stopnie utlenienia pierwiastków chemicznych w cząsteczkach i jonach złożonych -projektuje doświadczenie chemiczne <i>Reakcja miedzi z azotanem(V) srebra(I)</i> -projektuje doświadczenie chemiczne <i>Reakcja miedzi ze stężonym roztworem kwasu azotowego(V)</i> -zapisuje równania reakcji miedzi z azotanem(V) srebra(I) oraz stężonym roztworem kwasu azotowego(V) i metodą bilansu elektronowego dobiera współczynniki stechiometryczne w obydwu reakcjach chemicznych analizuje szereg aktywności metali i przewiduje przebieg reakcji chemicznych różnych metali z wodą, kwasami i solami
Celująca	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - projektuje doświadczenia chemiczne na podstawie zapisanego równania reakcji redoks (zarówno w postaci cząsteczkowej, jak i jonowej w tym jonowej skróconej) - wnioskuje i przewiduje właściwości na podstawie zapisanego równania reakcji redoks (zapis cząsteczkowy i jonowy (w tym skrócony)

Dział VI - Roztwory

Ocena:	
Dopuszczająca	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> -definiuje pojęcia: roztwór, mieszanina jednorodna, mieszanina niejednorodna, rozpuszczalnik, substancja rozpuszczana, roztwór właściwy, zawiesina, roztwór nasycony, roztwór nienasycony, roztwór przesycony, rozpuszczanie, rozpuszczalność, krystalizacja -wymienia metody rozdzielania na składniki mieszanin niejednorodnych i jednorodnych -sporządza wodne roztwory substancji -wymienia czynniki przyspieszające rozpuszczanie substancji w wodzie -wymienia przykłady roztworów znanych z życia codziennego -definiuje pojęcia: koloid (zol), żel, koagulacja, peptyzacja, denaturacja -wymienia różnice we właściwościach roztworów właściwych, koloidów i zawiesin -odczytuje informacje z wykresu rozpuszczalności na temat wybranej substancji -definiuje pojęcia stężenie procentowe i stężenie molowe wykonuje proste obliczenia związane z pojęciami stężenie procentowe i stężenie molowe
Dostateczna	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia pojęcia: koloid (zol), żel, koagulacja, peptyzacja, denaturacja, koloid liofobowy, koloid liofilowy, efekt Tyndalla -wymienia przykłady roztworów o różnym stanie skupienia rozpuszczalnika i substancji rozpuszczanej -omawia sposoby rozdzielania roztworów właściwych (substancji stałych w cieczach, cieczy w cieczach) na składniki -wymienia zastosowania koloidów -wyjaśnia mechanizm rozpuszczania substancji w wodzie -wyjaśnia różnice między rozpuszczaniem a roztwarzaniem -wyjaśnia różnicę między rozpuszczalnością a szybkością rozpuszczania substancji -sprawdza doświadczalnie wpływ różnych czynników na szybkość rozpuszczania substancji -odczytuje informacje z wykresów rozpuszczalności na temat różnych substancji -wyjaśnia mechanizm procesu krystalizacji -projektuje doświadczenie chemiczne mające na celu wyhodowanie kryształów wybranej substancji wykonuje obliczenia związane z pojęciami stężenie procentowe i stężenie molowe
Dobra	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> -projektuje doświadczenie chemiczne Rozpuszczanie różnych substancji w wodzie oraz dokonuje podziału roztworów, ze względu na rozmiary cząstek substancji rozpuszczonej, na roztwory właściwe, zawiesiny i koloidy

	<p>-projektuje doświadczenie chemiczne pozwalające rozdzielić mieszaninę niejednorodną (substancji stałych w cieczach) na składniki</p> <p>-projektuje doświadczenie chemiczne Badanie wpływu temperatury na rozpuszczalność gazów w wodzie oraz formułuje wniosek</p> <p>-analizuje wykresy rozpuszczalności różnych substancji</p> <p>-wyjaśnia, w jaki sposób można otrzymać układy koloidalne (kondensacja, dyspersja)</p> <p>-projektuje doświadczenie chemiczne Koagulacja białka oraz określa właściwości roztworu białka jaja</p> <p>-sporządza roztwór nasycony i nienasycony wybranej substancji w określonej temperaturze, korzystając z wykresu rozpuszczalności tej substancji</p> <p>-wymienia zasady postępowania podczas sporządzania roztworów o określonym stężeniu procentowym lub molowym</p> <p>wykonuje obliczenia związane z pojęciami stężenie procentowe i stężenie molowe, z uwzględnieniem gęstości roztworu</p>
Bardzo dobra	<p>Uczeń:</p> <p>-projektuje doświadczenie chemiczne Badanie rozpuszczalności chlorku sodu w wodzie i benzynie oraz określa, od czego zależy rozpuszczalność substancji</p> <p>-wymienia przykłady substancji tworzących układy koloidalne przez kondensację lub dyspersję</p> <p>-projektuje i przeprowadza doświadczenie chemiczne Obserwacja wiązki światła przechodzącej przez roztwór właściwy i zol oraz formułuje wniosek</p> <p>-wymienia sposoby otrzymywania roztworów nasyconych z roztworów nienasyconych i odwrotnie, korzystając z wykresów rozpuszczalności substancji</p> <p>-wykonuje odpowiednie obliczenia chemiczne, a następnie sporządza roztwory o określonym stężeniu procentowym i molowym, zachowując poprawną kolejność wykonywanych czynności</p> <p>-oblicza stężenie procentowe lub molowe roztworu otrzymanego przez zmieszanie dwóch roztworów o różnych stężeniach</p> <p>wykonuje obliczenia dotyczące przeliczania stężeń procentowych i molowych roztworów</p>
Celująca	<p>Uczeń:</p> <p>-przelicza zawartość substancji w roztworze wyrażoną za pomocą stężenia procentowego na stężenia w ppm i ppb oraz podaje zastosowania tych jednostek</p> <p>-wyjaśnia pojęcie <i>stężenie masowe roztworu</i>,</p> <p>-wykonuje obliczenia związane z pojęciami stężenie procentowe, stężenie molowe i stężenie masowe, z uwzględnieniem gęstości roztworów oraz ich mieszania, zateżania i rozcieńczania.</p> <p>-wykonuje obliczenia związane z rozpuszczaniem hydratów.</p>

Dział VII - Kinetyka chemiczna

Ocena:	
Dopuszczająca	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> -definiuje pojęcia: <i>układ, otoczenie, układ otwarty, układ zamknięty, układ izolowany, energia wewnętrzna układu, efekt cieplny reakcji, reakcja egzotermiczna, reakcja endotermiczna, proces endoenergetyczny, proces egzoenergetyczny</i> -definiuje pojęcia: <i>szybkość reakcji chemicznej, energia aktywacji, kataliza, katalizator</i> -wymienia rodzaje katalizy wymienia czynniki wpływające na szybkość reakcji chemicznej
Dostateczna	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia pojęcia: <i>układ, otoczenie, układ otwarty, układ zamknięty, układ izolowany, energia wewnętrzna układu, efekt cieplny reakcji, reakcja egzotermiczna, reakcja endotermiczna, proces egzoenergetyczny, proces endoenergetyczny, praca, ciepło, energia całkowita układu</i> -wyjaśnia pojęcia: <i>teoria zderzeń aktywnych, kompleks aktywny, równanie kinetyczne reakcji chemicznej</i> omawia wpływ różnych czynników na szybkość reakcji chemicznej
Dobra	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> -przeprowadza reakcje będące przykładami procesów egzoenergetycznych i endoenergetycznych oraz wyjaśnia istotę zachodzących procesów -projektuje doświadczenie chemiczne <i>Rozpuszczanie azotanu(V) amonu w wodzie</i> -projektuje doświadczenie chemiczne <i>Reakcja wodorowęglanu sodu z kwasem etanowym</i> -projektuje doświadczenie chemiczne <i>Rozpuszczanie wodorotlenku sodu w wodzie</i> -projektuje doświadczenie chemiczne: <i>reakcja magnezu z kwasem chlorowodorowym</i> -projektuje doświadczenie chemiczne :<i>reakcja cynku z kwasem siarkowym(VI)</i> -wyjaśnia pojęcia <i>szybkość reakcji chemicznej i energia aktywacji</i> -zapisuje równania kinetyczne reakcji chemicznych -udowadnia wpływ temperatury, stężenia substratu, rozdrobnienia substancji i katalizatora na szybkość wybranych reakcji chemicznych, przeprowadzając odpowiednie doświadczenia chemiczne -projektuje doświadczenie chemiczne :<i>wpływ stężenia substratu na szybkość reakcji chemicznej</i> i formułuje wniosek -projektuje doświadczenie chemiczne :<i>wpływ temperatury na szybkość reakcji chemicznej</i>, zapisuje odpowiednie równanie reakcji chemicznej i formułuje wniosek -projektuje doświadczenie chemiczne: <i>rozdrobienie substratów a szybkość reakcji chemicznej</i> i formułuje wniosek -projektuje doświadczenie chemiczne :<i>katalityczna synteza jodku magnezu</i>

	<p>i formułuje wniosek</p> <p>-projektuje doświadczenie chemiczne :katalityczny rozkład nadtlenu wodoru, zapisuje odpowiednie równanie reakcji chemicznej i formułuje wniosek</p> <p>-podaje treść <i>reguły van't Hoffa</i></p> <p>-wykonuje proste obliczenia chemiczne z zastosowaniem reguły van't Hoffa</p> <p>-określa zmianę energii reakcji chemicznej przez kompleks aktywny</p> <p>-porównuje rodzaje katalizy i podaje ich zastosowania</p> <p>-wyjaśnia, co to są <i>inhibitory</i> oraz podaje ich przykłady</p> <p>-wyjaśnia różnicę między katalizatorem a inhibitorem</p> <p>rysuje wykres zmian stężenia substratów i produktów oraz szybkości reakcji chemicznej w funkcji czasu</p>
Bardzo dobra	<p>Uczeń:</p> <p>-udowadnia, że reakcje egzoenergetyczne należą do procesów samorzutnych, a reakcje endoenergetyczne do procesów wymuszonych</p> <p>-wyjaśnia pojęcie <i>entalpia układu</i></p> <p>-kwalifikuje podane przykłady reakcji chemicznych do reakcji egzoenergetycznych ($\Delta H < 0$) lub endoenergetycznych ($\Delta H > 0$) na podstawie różnicy entalpii substratów i produktów</p> <p>-wykonuje obliczenia chemiczne z zastosowaniem pojęć: <i>szybkość reakcji chemicznej, równanie kinetyczne, reguła van't Hoffa</i></p> <p>-udowadnia zależność między rodzajem reakcji chemicznej a zasobem energii wewnętrznej substratów i produktów</p> <p>wyjaśnia różnice między katalizą homogeniczną, katalizą heterogeniczną i autokatalizą oraz podaje zastosowania tych procesów</p>
Celująca	<p>Uczeń:</p> <p>- wyjaśnia pojęcie <i>równanie termochemiczne</i>,</p> <p>-określa warunki standardowe,</p> <p>-definiuje pojęcia <i>standardowa entalpia tworzenia</i> i <i>standardowa entalpia spalania</i>,</p> <p>-podaje treść <i>reguły Lavoisiera-Laplace'a</i> i <i>prawa Hessa</i>,</p> <p>-stosuje prawo Hessa w obliczeniach termochemicznych,</p> <p>-dokonuje obliczeń termochemicznych z wykorzystaniem równania termochemicznego,</p> <p>-zapisuje ogólne równania kinetyczne reakcji chemicznych i na ich podstawie określa rząd tych reakcji chemicznych,</p> <p>-definiuje pojęcie <i>okres półtrwania</i>,</p> <p>-wyjaśnia pojęcie <i>temperaturowy współczynnik szybkości reakcji chemicznej</i>,</p> <p>-omawia proces biokatalizy i wyjaśnia pojęcie <i>biokatalizatory</i>,</p> <p>wyjaśnia pojęcie <i>aktywatory</i>.</p>

Dział VIII - Reakcje w wodnych roztworach elektrolitów

Ocena:	
Dopuszczająca	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia pojęcia <i>elektrolity</i> i <i>nielektrolity</i> -omawia założenia <i>teorii dysocjacji elektrolitycznej (jonowej) Arrheniusa</i> w odniesieniu do kwasów, zasad i soli -definiuje pojęcia: <i>reakcja odwracalna, reakcja nieodwracalna, stan równowagi chemicznej, stała dysocjacji elektrolitycznej, hydroliza soli</i> -podaje treść <i>prawa działania mas</i> -podaje treść <i>reguły przekory Le Chateliera-Brauna</i> -zapisuje proste równania dysocjacji jonowej elektrolitów i podaje nazwy powstających jonów -definiuje pojęcie <i>stopień dysocjacji elektrolitycznej</i> -wymienia przykłady elektrolitów mocnych i słabych -wyjaśnia, na czym polega reakcja zobojętniania i zapisuje odpowiednie równanie reakcji chemicznej w postaci cząsteczkowej -wskazuje w tabeli rozpuszczalności soli i wodorotlenków w wodzie związki chemiczne trudno rozpuszczalne -zapisuje proste równania reakcji strącania osadów w postaci cząsteczkowej -wyjaśnia pojęcie <i>odczyn roztworu</i> -wymienia podstawowe wskaźniki kwasowo-zasadowe (pH) i omawia ich zastosowania -wyjaśnia, co to jest skala pH i w jaki sposób można z niej korzystać
Dostateczna	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia kryterium podziału substancji na elektrolity i nielektrolity -wyjaśnia rolę cząsteczek wody jako dipoli w procesie dysocjacji elektrolitycznej -podaje założenia <i>teorii Bronsteda-Lowry’ego</i> w odniesieniu do kwasów i zasad -podaje założenia <i>teorii Lewisa</i> w odniesieniu do kwasów i zasad -zapisuje równania reakcji dysocjacji jonowej kwasów, zasad i soli, bez uwzględniania dysocjacji wielostopniowej -wyjaśnia kryterium podziału elektrolitów na mocne i słabe -porównuje moc elektrolitów na podstawie wartości ich stałych dysocjacji -wymienia przykłady reakcji odwracalnych i nieodwracalnych -zapisuje wzór matematyczny przedstawiający treść prawa działania mas -wyjaśnia regułę przekory -wymienia czynniki wpływające na stan równowagi chemicznej

	<ul style="list-style-type: none"> -zapisuje wzory matematyczne na obliczanie stopnia dysocjacji elektrolitycznej i stałej dysocjacji elektrolitycznej -wymienia czynniki wpływające na wartość stałej dysocjacji elektrolitycznej i stopnia dysocjacji elektrolitycznej -zapisuje równania reakcji zobojętniania w postaci cząsteczkowej i jonowej -analizuje tabelę rozpuszczalności soli i wodorotlenków w wodzie pod kątem możliwości przeprowadzenia reakcji strącania osadów -zapisuje równania reakcji strącania osadów w postaci cząsteczkowej i jonowej -wyznacza pH roztworów z użyciem wskaźników kwasowo-zasadowych oraz określa ich odczyn
Dobra	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> --projektuje i przeprowadza doświadczenie chemiczne <i>Badanie zjawiska przewodzenia prądu elektrycznego i zmiany barwy wskaźników kwasowo-zasadowych w wodnych roztworach różnych związków chemicznych</i> oraz dokonuje podziału substancji na elektrolity i nieelektrolity -wyjaśnia założenia teorii Brønsteda–Lowry’ego w odniesieniu do kwasów i zasad oraz wymienia przykłady kwasów i zasad według znanych teorii -stosuje prawo działania mas na konkretnym przykładzie reakcji odwracalnej, np. dysocjacji słabych elektrolitów -zapisuje równania reakcji dysocjacji jonowej kwasów, zasad i soli, uwzględniając dysocjację stopniową niektórych kwasów i zasad -wykonuje obliczenia chemiczne z zastosowaniem pojęcia <i>stopień dysocjacji</i> -stosuje regułę przekory w konkretnych reakcjach chemicznych -porównuje przewodnictwo elektryczne roztworów różnych kwasów o takich samych stężeniach i interpretuje wyniki doświadczeń chemicznych -projektuje i przeprowadza doświadczenie chemiczne mające na celu zbadanie przewodnictwa roztworów kwasu octowego o różnych stężeniach oraz interpretuje wyniki doświadczenia chemicznego -projektuje doświadczenie chemiczne: <i>reakcje zobojętniania zasad kwasami</i> -zapisuje równania reakcji zobojętniania w postaci cząsteczkowej, jonowej i skróconego zapisu jonowego -bada odczyn wodnych roztworów soli i interpretuje wyniki doświadczeń chemicznych -przewiduje na podstawie wzorów soli, które z nich ulegają reakcji hydrolizy oraz określa rodzaj reakcji hydrolizy zapisuje równania reakcji hydrolizy soli w postaci cząsteczkowej i jonowej
Bardzo dobra	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> -omawia na dowolnych przykładach kwasów i zasad różnice w interpretacji dysocjacji elektrolitycznej według teorii Arrheniusa, Brønsteda-Lowry’ego i Lewisa -stosuje prawo działania mas w różnych reakcjach odwracalnych -przewiduje warunki przebiegu konkretnych reakcji chemicznych w celu zwiększenia ich wydajności -wyjaśnia mechanizm procesu dysocjacji jonowej, z uwzględnieniem roli wody w tym procesie

	<ul style="list-style-type: none"> -zapisuje równania reakcji dysocjacji jonowej kwasów, zasad i soli, z uwzględnieniem dysocjacji wielostopniowej -wyjaśnia przyczynę kwasowego odczynu roztworów kwasów oraz zasadowego odczynu roztworów wodorotlenków; zapisuje odpowiednie równania reakcji chemicznych -zapisuje równania dysocjacji jonowej, używając wzorów ogólnych kwasów, zasad i soli -analizuje zależność stopnia dysocjacji od rodzaju elektrolitu i stężenia roztworu -wykonuje obliczenia chemiczne korzystając z definicji stopnia dysocjacji -omawia istotę reakcji zobojętniania i strącania osadów oraz podaje zastosowania tych reakcji chemicznych -projektuje doświadczenie chemiczne <i>Otrzymywanie osadów trudno rozpuszczalnych wodorotlenków</i> -projektuje doświadczenie chemiczne <i>Strącanie osadu trudno rozpuszczalnej soli</i> -zapisuje równania reakcji strącania osadów w postaci cząsteczkowej, jonowej i skróconego zapisu jonowego -wyjaśnia zależność między pH a iloczynem jonowym wody -posługuje się pojęciem pH w odniesieniu do odczynu roztworu i stężenia jonów H^+ i OH^- -wyjaśnia, na czym polega reakcja hydrolizy soli -przewiduje odczyn wodnych roztworów soli, zapisuje równania reakcji hydrolizy w postaci cząsteczkowej i jonowej oraz określa rodzaj reakcji hydrolizy -projektuje doświadczenie chemiczne <i>Badanie odczynu wodnych roztworów soli</i>; zapisuje równania reakcji hydrolizy w postaci cząsteczkowej i jonowej oraz określa rodzaj reakcji hydrolizy przewiduje odczyn roztworu po reakcji chemicznej substancji zmieszanych w ilościach stechiometrycznych i niestechiometrycznych
Celująca	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - podaje treść prawa rozcieńczeń Ostwalda i przedstawia jego zapis w sposób matematyczny, -oblicza stałą i stopień dysocjacji elektrolitycznej elektrolitu o znanym stężeniu z wykorzystaniem prawa rozcieńczeń Ostwalda, -stosuje prawo rozcieńczeń Ostwalda do rozwiązywania zadań o znacznym stopniu trudności, -wyjaśnia pojęcie <i>iloczyn rozpuszczalności substancji</i>, -podaje zależność między wartością iloczynu rozpuszczalności a rozpuszczalnością soli w danej temperaturze, -wyjaśnia, na czym polega efekt wspólnego jonu, -przewiduje, która z trudno rozpuszczalnych soli o znanych iloczynach rozpuszczalności w danej temperaturze strąci się łatwiej, a która trudniej.

Dział IX - Charakterystyka pierwiastków i związków chemicznych

Ocena:	
Dopuszczająca	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia najważniejsze właściwości atomu sodu na podstawie znajomości jego położenia w układzie okresowym pierwiastków chemicznych -wymienia właściwości fizyczne i chemiczne sodu -zapisuje wzory najważniejszych związków sodu (NaOH, NaCl) -wymienia najważniejsze właściwości atomu wapnia na podstawie znajomości jego położenia w układzie okresowym pierwiastków chemicznych -wymienia najważniejsze właściwości atomu glinu na podstawie znajomości jego położenia w układzie okresowym pierwiastków chemicznych -wymienia właściwości fizyczne i chemiczne glinu -wyjaśnia, na czym polega pasywacja glinu i wymienia zastosowania tego procesu -wyjaśnia, na czym polega amfoteryczność wodorotlenku glinu -wymienia najważniejsze właściwości atomu krzemu na podstawie znajomości jego położenia w układzie okresowym pierwiastków chemicznych -wymienia zastosowania krzemu wiedząc, że jest on półprzewodnikiem -zapisuje wzór i nazwę systematyczną związku krzemu, który jest głównym składnikiem piasku -wymienia najważniejsze składniki powietrza i wyjaśnia, czym jest powietrze -wymienia najważniejsze właściwości atomu tlenu na podstawie znajomości jego położenia w układzie okresowym pierwiastków chemicznych -zapisuje równania reakcji spalania węgla, siarki i magnezu w tlenie -wymienia właściwości fizyczne i chemiczne oraz zastosowania tlenu -wyjaśnia, na czym polega proces fotosyntezy i jaką rolę odgrywa w przyrodzie -wymienia najważniejsze właściwości atomu azotu na podstawie znajomości jego położenia w układzie okresowym pierwiastków chemicznych -wymienia właściwości fizyczne i chemiczne azotu -zapisuje wzory najważniejszych związków azotu (kwasu azotowego(V), azotanów(V)) i wymienia ich zastosowania -wymienia najważniejsze właściwości atomu siarki na podstawie znajomości jego położenia w układzie okresowym pierwiastków chemicznych -wymienia właściwości fizyczne i chemiczne siarki

- zapisuje wzory najważniejszych związków siarki (tlenku siarki(IV), tlenku siarki(VI), kwasu siarkowego(VI) i siarczanów(VI))
- wymienia najważniejsze właściwości atomu chloru na podstawie znajomości jego położenia w układzie okresowym pierwiastków chemicznych
- zapisuje wzory najważniejszych związków chloru (kwasu chlorowodorowego i chlorków)
- określa, jak zmienia się moc kwasów beztlenowych fluorowców wraz ze zwiększaniem się masy atomów fluorowców
- podaje kryterium przynależności pierwiastków chemicznych do bloków *s*, *p*, *d* oraz *f***
- wymienia nazwy i symbole chemiczne pierwiastków bloku *s*
- wymienia właściwości fizyczne, chemiczne oraz zastosowania wodoru i helu
- podaje wybrany sposób otrzymywania wodoru i zapisuje odpowiednie równanie reakcji chemicznej
- zapisuje wzór tlenku i wodorotlenku dowolnego pierwiastka chemicznego należącego do bloku *s*
- wymienia nazwy i symbole chemiczne pierwiastków chemicznych bloku *p*
- wymienia właściwości fizyczne i chemiczne borowców oraz wzory tlenków borowców i ich charakter chemiczny
- wymienia właściwości fizyczne i chemiczne węglowców oraz wzory tlenków węglowców i ich charakter chemiczny
- wymienia właściwości fizyczne i chemiczne azotowców oraz przykładowe wzory tlenków, kwasów i soli azotowców
- wymienia właściwości fizyczne i chemiczne tlenowców oraz przykładowe wzory związków tlenowców (tlenków, nadtlenków, siarczków i wodorków)
- wymienia właściwości fizyczne i chemiczne fluorowców oraz przykładowe wzory związków fluorowców
- podaje, jak zmienia się aktywność chemiczna fluorowców wraz ze zwiększaniem się liczby atomowej
- wymienia właściwości fizyczne i chemiczne helowców oraz omawia ich aktywność chemiczną
- omawia zmienność aktywności chemicznej i charakteru chemicznego pierwiastków chemicznych bloku *p*
- wskazuje w układzie okresowym pierwiastki chemiczne bloku *d*
- zapisuje konfigurację elektronową atomów manganu i żelaza
- zapisuje konfigurację elektronową atomów miedzi i chromu, uwzględniając promocję elektronu
- zapisuje wzory i nazwy systematyczne związków chemicznych, które tworzy chrom
- podaje, od czego zależy charakter chemiczny związków chromu
- zapisuje wzory i nazwy systematyczne związków chemicznych, które tworzy mangan
- podaje, od czego zależy charakter chemiczny związków manganu
- omawia aktywność chemiczną żelaza na podstawie znajomości jego położenia w szeregu napięciowym metali
- zapisuje wzory i nazwy systematyczne związków żelaza oraz wymienia ich właściwości
- wymienia nazwy systematyczne i wzory sumaryczne związków miedzi oraz omawia ich właściwości
- wymienia typowe właściwości pierwiastków chemicznych bloku *d*

	omawia podobieństwa we właściwościach pierwiastków chemicznych w grupach układu okresowego i zmienność tych właściwości w okresach
Dostateczna	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> -przeprowadza doświadczenie chemiczne <i>Badanie właściwości sodu</i> oraz formułuje wniosek -przeprowadza doświadczenie chemiczne: reakcja sodu z wodą oraz zapisuje odpowiednie równanie reakcji chemicznej -omawia właściwości fizyczne i chemiczne sodu na podstawie przeprowadzonych doświadczeń chemicznych oraz znajomości położenia tego pierwiastka chemicznego w układzie okresowym -zapisuje wzory i nazwy systematyczne najważniejszych związków sodu (m.in. NaNO_3) oraz omawia ich właściwości -wymienia właściwości fizyczne i chemiczne wapnia na podstawie znajomości jego położenia w układzie okresowym pierwiastków chemicznych oraz przeprowadzonych doświadczeń chemicznych -zapisuje wzory i nazwy chemiczne wybranych związków wapnia (CaCO_3, $\text{CaSO}_4 \cdot 2 \text{H}_2\text{O}$, CaO, Ca(OH)_2) oraz omawia ich właściwości -omawia właściwości fizyczne i chemiczne glinu na podstawie przeprowadzonych doświadczeń chemicznych oraz znajomości położenia tego pierwiastka chemicznego w układzie okresowym -wyjaśnia pojęcie pasywacji oraz rolę, jaką odgrywa ten proces w przemyśle materiałów konstrukcyjnych -wyjaśnia, na czym polega amfoteryczność wodorotlenku glinu, zapisując odpowiednie równania reakcji chemicznych -wymienia właściwości fizyczne i chemiczne krzemu na podstawie znajomości położenia tego pierwiastka chemicznego w układzie okresowym -wymienia składniki powietrza i określa, które z nich są stałe, a które zmienne -wymienia właściwości fizyczne i chemiczne tlenu oraz azotu na podstawie znajomości ich położenia w układzie okresowym pierwiastków chemicznych -wyjaśnia zjawisko alotropii na przykładzie tlenu i omawia różnice we właściwościach odmian alotropowych tlenu -wyjaśnia, na czym polega proces skraplania gazów oraz kto i kiedy po raz pierwszy skroplił tlen oraz azot -przeprowadza doświadczenie chemiczne <i>Otrzymywanie tlenu z manganianu(VII) potasu</i> oraz zapisuje odpowiednie równanie reakcji chemicznej -przeprowadza doświadczenie chemiczne <i>Spalanie węgla, siarki i magnezu w tlenie</i> oraz zapisuje odpowiednie równania reakcji chemicznych -wyjaśnia rolę tlenu w przyrodzie -zapisuje wzory i nazwy systematyczne najważniejszych związków azotu i tlenu (N_2O_5, HNO_3, azotany(V)) -wymienia właściwości fizyczne i chemiczne siarki na podstawie jej położenia w układzie okresowym pierwiastków chemicznych oraz wyników przeprowadzonych doświadczeń chemicznych -wymienia odmiany alotropowe siarki

	<ul style="list-style-type: none"> -charakteryzuje wybrane związki siarki (SO₂, SO₃, H₂SO₄, siarczany(VI), H₂S, siarczki) -wyjaśnia pojęcie <i>higroskopijność</i> -wyjaśnia pojęcie <i>woda chlorowa</i> i omawia, jakie ma właściwości -przeprowadza doświadczenie chemiczne <i>Działanie chloru na substancje barwne</i> i formułuje wniosek -zapisuje równania reakcji chemicznych chloru z wybranymi metalami -wymienia właściwości fizyczne i chemiczne chloru na podstawie jego położenia w układzie okresowym pierwiastków chemicznych oraz wyników przeprowadzonych doświadczeń chemicznych -proponuje doświadczenie chemiczne, w którego wyniku można otrzymać chlorowodór w reakcji syntezy oraz zapisuje odpowiednie równanie reakcji chemicznej -proponuje doświadczenie chemiczne, w którego wyniku można otrzymać chlorowodór z soli kamiennej oraz zapisuje odpowiednie równanie reakcji chemicznej -wyjaśnia kryterium przynależności pierwiastków chemicznych do poszczególnych bloków energetycznych i zapisuje strukturę elektronową wybranych pierwiastków chemicznych bloku <i>s</i> -wyjaśnia, dlaczego wodór i hel należą do pierwiastków bloku <i>s</i> -przeprowadza doświadczenie chemiczne, w którego wyniku można otrzymać wodór -omawia sposoby otrzymywania wodoru i helu oraz zapisuje odpowiednie równania reakcji chemicznych -zapisuje wzory ogólne tlenków i wodorotlenków pierwiastków chemicznych bloku <i>s</i> -zapisuje strukturę elektronową powłoki walencyjnej wybranych pierwiastków chemicznych bloku <i>p</i> -omawia zmienność charakteru chemicznego tlenków węglowców -omawia zmienność charakteru chemicznego tlenków azotowców -omawia sposób otrzymywania, właściwości i zastosowania amoniaku -zapisuje wzory i nazwy systematyczne wybranych soli azotowców -omawia obiegi azotu i tlenu w przyrodzie -omawia zmienność charakteru chemicznego tlenków siarki, selenu i telluru -zapisuje wzory i nazwy systematyczne związków chemicznych tlenowców -wyjaśnia zmienność aktywności chemicznej tlenowców wraz ze zwiększaniem się ich liczby atomowej -omawia zmienność właściwości fluorowców -wyjaśnia zmienność aktywności chemicznej i właściwości utleniających fluorowców -zapisuje wzory i nazwy systematyczne kwasów tlenowych i beztlenowych fluorowców oraz omawia zmienność mocy tych kwasów -omawia typowe właściwości pierwiastków chemicznych bloku <i>p</i> -zapisuje strukturę elektronową zewnętrznej powłoki wybranych pierwiastków chemicznych bloku <i>d</i>
Dobra	Uczeń:

- omawia podobieństwa i różnice we właściwościach metali i niemetalu na podstawie znajomości ich położenia w układzie okresowym pierwiastków chemicznych
- projektuje doświadczenie chemiczne *Działanie roztworów mocnych kwasów na glin*** oraz zapisuje odpowiednie równania reakcji chemicznych
- projektuje doświadczenie chemiczne *Pasywacja glinu w kwasie azotowym(V)*** oraz zapisuje odpowiednie równanie reakcji chemicznej
- porównuje budowę wodorowęglanu sodu i węglanu sodu
- zapisuje równanie reakcji chemicznej otrzymywania węglanu sodu z wodorowęglanu sodu
- wskazuje hydrat wśród podanych związków chemicznych oraz zapisuje równania reakcji prażenia tego hydratu
- omawia właściwości krzemionki
- omawia sposób otrzymywania oraz właściwości amoniaku i soli amonowych
- zapisuje wzory ogólne tlenków, wodoroków, azotków i siarczków pierwiastków chemicznych bloku s
- wyjaśnia zmienność charakteru chemicznego pierwiastków chemicznych bloku s
- zapisuje wzory ogólne tlenków, kwasów tlenowych, kwasów beztlenowych oraz soli pierwiastków chemicznych bloku p
- projektuje doświadczenie chemiczne *Otrzymywanie siarki plastycznej* i formułuje wniosek
- projektuje doświadczenie chemiczne *Badanie właściwości tlenku siarki(IV)* i formułuje wniosek
- projektuje doświadczenie chemiczne *Badanie właściwości stężonego roztworu kwasu siarkowego(VI)* i formułuje wniosek
- projektuje doświadczenie chemiczne *Otrzymywanie siarkowodoru z siarczku żelaza(II) i kwasu chlorowodorowego*** oraz zapisuje odpowiednie równanie reakcji chemicznej
- omawia właściwości tlenku siarki(IV) i stężonego roztworu kwasu siarkowego(VI)
- omawia sposób otrzymywania siarkowodoru
- projektuje doświadczenie chemiczne *Badanie aktywności chemicznej fluorowców*** oraz zapisuje odpowiednie równania reakcji chemicznych
- porównuje zmienność aktywności chemicznej oraz właściwości utleniających fluorowców wraz ze zwiększaniem się ich liczby atomowej
- wyjaśnia bierność chemiczną helowców
- charakteryzuje pierwiastki chemiczne bloku p pod względem zmienności właściwości, elektroujemności, aktywności chemicznej i charakteru chemicznego
- wyjaśnia, dlaczego wodór, hel, litowce i berylowce należą do pierwiastków chemicznych bloku s
- porównuje zmienność aktywności litowców i berylowców w zależności od położenia danego pierwiastka chemicznego w grupie**
- zapisuje strukturę elektronową pierwiastków chemicznych bloku d, z uwzględnieniem promocji elektronu
- projektuje doświadczenie chemiczne *Otrzymywanie wodorotlenku chromu(III)*** oraz zapisuje odpowiednie równanie reakcji

	<p>chemicznej</p> <ul style="list-style-type: none"> -projektuje doświadczenie chemiczne <i>Reakcja wodorotlenku chromu(III) z kwasem i zasadą</i> oraz zapisuje odpowiednie równania reakcji chemicznych -projektuje doświadczenie chemiczne <i>Utlenianie jonów chromu(III) nadtlentkiem wodoru w środowisku wodorotlenku sodu</i> oraz zapisuje odpowiednie równanie reakcji chemicznej -projektuje doświadczenie chemiczne <i>Reakcja dichromianu(VI) potasu z azotanem(III) potasu w środowisku kwasu siarkowego(VI)</i>, zapisuje odpowiednie równanie reakcji chemicznej oraz udowadnia, że jest to reakcja redoks (wskazuje utleniacz, reduktor, proces utleniania i proces redukcji) -projektuje doświadczenie chemiczne <i>Reakcja chromianu(VI) sodu z kwasem siarkowym(VI)</i> oraz zapisuje odpowiednie równanie reakcji chemicznej -projektuje doświadczenie chemiczne <i>Reakcja manganianu(VII) potasu z siarczanem(IV) sodu w środowiskach kwasowym, obojętnym i zasadowym</i>, zapisuje odpowiednie równania reakcji chemicznych oraz udowadnia, że są to reakcje redoks (wskazuje utleniacz, reduktor, proces utleniania i proces redukcji) -wyjaśnia zależność charakteru chemicznego związków chromu i manganu od stopni utlenienia związków chromu i manganu w tych związkach chemicznych -projektuje doświadczenie chemiczne <i>Otrzymywanie wodorotlenku miedzi(II)</i> i zapisuje odpowiednie równanie reakcji chemicznej -projektuje doświadczenie chemiczne <i>Badanie właściwości wodorotlenku miedzi(II)</i> i zapisuje odpowiednie równania reakcji chemicznych -projektuje doświadczenie chemiczne <i>Otrzymywanie wodorotlenku żelaza(II) i badanie jego właściwości</i> oraz zapisuje odpowiednie równania reakcji chemicznych -projektuje doświadczenie chemiczne <i>Otrzymywanie wodorotlenku żelaza(III) i badanie jego właściwości</i> oraz zapisuje odpowiednie równania reakcji chemicznych -charakteryzuje pierwiastki chemiczne bloku <i>d</i> -rozwiązuje chemograpy dotyczące pierwiastków chemicznych bloków <i>s</i>, <i>p</i> oraz <i>d</i>
Bardzo dobra	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> -projektuje doświadczenie chemiczne <i>Badanie właściwości amoniaku</i> i zapisuje odpowiednie równanie reakcji chemicznej -projektuje doświadczenie chemiczne <i>Badanie właściwości kwasu azotowego(V)</i> i zapisuje odpowiednie równania reakcji chemicznych -przewiduje podobieństwa i różnice we właściwościach sodu, wapnia, glinu, krzemu, tlenu, azotu, siarki i chloru na podstawie ich położenia w układzie okresowym pierwiastków chemicznych -wyjaśnia różnice między tlenkiem, nadtlentkiem i ponadtlentkiem

	<ul style="list-style-type: none"> -przewiduje i zapisuje wzór strukturalny nadtlenu sodu -projektuje doświadczenie chemiczne <i>Działanie kwasu i zasady na wodorotlenek glinu</i> oraz zapisuje odpowiednie równania reakcji chemicznych w sposób cząsteczkowy i jonowy -projektuje doświadczenie chemiczne <i>Reakcja chloru z sodem</i> oraz zapisuje odpowiednie równanie reakcji chemicznej w postaci cząsteczkowej i jonowej -rozdziela tlenki obojętne, kwasowe, zasadowe i amfoteryczne wśród tlenków omawianych pierwiastków chemicznych -zapisuje równania reakcji chemicznych, potwierdzające charakter chemiczny danego tlenku -omawia i udowadnia zmienność charakteru chemicznego, aktywności chemicznej oraz elektroujemności pierwiastków chemicznych bloku <i>s</i> -udowadnia zmienność właściwości związków chemicznych pierwiastków chemicznych bloku <i>s</i> -omawia i udowadnia zmienność właściwości, charakteru chemicznego, aktywności chemicznej oraz elektroujemności pierwiastków chemicznych bloku <i>p</i> -udowadnia zmienność właściwości związków chemicznych pierwiastków chemicznych bloku <i>p</i> -projektuje doświadczenie chemiczne umożliwiające zbadanie właściwości związków manganu, chromu, miedzi i żelaza -rozwiązuje chemograpy o dużym stopniu trudności dotyczące pierwiastków chemicznych bloków <i>s</i>, <i>p</i> oraz <i>d</i> -omawia typowe właściwości chemiczne wodoroków pierwiastków chemicznych 17. grupy, z uwzględnieniem ich zachowania wobec wody i zasad
Celująca	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, na czym polegają połączenia klatratowe helowców, -omawia kryterium przynależności pierwiastków chemicznych do bloku <i>f</i>, -wyjaśnia pojęcia <i>lantanowce</i> i <i>aktynowce</i>, -charakteryzuje lantanowce i aktynowce, -wymienia zastosowania pierwiastków chemicznych bloku <i>f</i>, -przygotowuje projekty zadań teoretycznych i doświadczalnych, wykorzystując wiadomości ze wszystkich obszarów chemii nieorganicznej.